

THYSANOPTERA – tripsen

G. Vierbergen, met een vondst van P.-p. Chen

AEOLOTHRIPIDAE

Aeolothrips albicinctus: boev2 (1 ♀), groo1 (1LII♂, 2LI♀, ♂)

Aeolothrips intermedius: groo3 (1 ♀, 1 ♂, 1LII♂)

Aeolothrips melaleucus: beek (1 ♀)

Aeolothrips versicolor: boev2 (1LII♂)

Aeolothrips vittatus: groo1 (1LII♀)

THRIPIDAE

Anaphothrips obscurus: beek (1 ♀)

Aptinothrips rufus: beek (3 ♀), boev2 (21 ♀, 2LII♀), bro4 (1LII♀), bro3 (4 ♀, 2LII♀)

Aptinothrips stylifer: beek (1 ♀), bro3 (2LII♀)

Ceratothrips ericae: beek (14 ♀), groo1 (7 ♀, 2 ♂, 1LII♂)

Chirothrips hamatus: boev2 (4 ♀)

Chirothrips manicatus: beek (2 ♀)

^{NL}*Dendrothrips eastopi*: boev2 (2 ♀)

Frankliniella intonsa: groo3 (2 ♀, 1 ♂)

Hemianaphothrips articulosus: boev2 (1 ♀, 1LII♀)

Limothrips cerealium: boev2 (1 ♀, 3 ♂, 2LII♀), bro3 (1 ♀)

Limothrips denticornis: beek (1 ♀)

Mycterothrips consociatus: beek (1 ♀, 2LII♂)

Oxythrips ajugae: groo1 (5 LII⁵♀), groo3 (1 LII♀)

Oxythrips bicolor: beek (1 LII♀), groo1 (2 LII♀), groo3 (1 LII♀)

Scolothrips uzeli: beek (3 ♀)

Thrips fuscipennis: beek (4 ♀, 1 ♂, 1LII♀), boev2 (35 ♀, 9 ♂, 5LII⁴♀¹♂), bro4 (15 ♀, 22 ♂, 1LII♀), bro3 (3 ♀, 2 ♂, 1LII♀), groo3 (1 ♀)

Thrips latiareus: beek (2LII²♀, 1LI♂)

Thrips major: beek (6 ♀, 3 ♂, 4LII³♀²♂), boev2 (57 ♀, 12 ♂, 1LII♂), bro4 (1 ♀, 1 ♂, 1LII♀), bro3 (1LII♂), groo3 (1 ♀, 6 ♂, 10LII¹⁰♀)

Thrips minutissimus: beek (3 ♀, 15LII¹¹♀⁴♂), boev2 (1LII♀), bro4 (3LII²♀¹♂), groo3 (5LII⁴♀¹♂)

Thrips physapus: boev2 (1 ♀)

Thrips tabaci: beek (5 ♀)

Thrips trehernei: boev2 (1 ♂)

Thrips urticae: boev2 (6 ♀)

Thrips validus: boev2 (4 ♀, 2 ♂), groo3 (1 ♂)

Thrips vulgatissimus: beek (2LII²♀), boev2 (3 ♀)

PHLAEOTHRIPIDAE

Cephalothrips monilicornis: groo1 (3 ♀, 1 LI)

Haplothrips aculeatus: bro3 (2 ♀, 2LI)

Haplothrips juncorum: beek (4 ♀, 1 ♂)

Haplothrips subtilissimus: beek (1 ♀, 1 LII, 1 LI), boev2 (1 ♀)

Hoplothrips fungi: beek (1 ♀, 2 ♂)

Hoplothrips semicaecus: boev2 (1 ♂, 1LII)

Hoplothrips ulmi: beek (1 PI, 2 LII), bro3 (2 ♀), kief1 (1 ♀)

Dendrothrips eastopi Pitkin & Palmer werd

geklopt van hopplanten (*Humulus lupulus*) die met klimop (*Hedera helix*) groeiden onder een grote eik (*Quercus robur*). Het betrof twee vrouwtjes, waarvan er één vermoedelijk dood verzameld werd. Deze goed herkenbare soort met negen antenneleden wordt hier nieuw gemeld voor Nederland. *Dendrothrips eastopi* is uitsluitend bekend van enkele vondsten uit Engeland en Duitsland (Zur Strassen 2003). De soort ontwikkelt zich op klimop. *Hemianaphothrips articulosus* Priesner leeft op grassen in natuurlijke terreinen. Deze soort werd in Nederland voorheen uitsluitend als apteer vrouwtje verzameld (Wageningen, 1937; Bennekom, 1960 en 1962, Wollega, 1961). Het terrein Groot Boevink dat hoofdzakelijk bestaat uit een klein oud eikenbos en een weide die grenst aan de rivier de Berkel, leverde de twee interessante tripsensoorten op, die mogelijk een relict zijn van zeer oude bossen die grenzen aan een gevarieerd rivierenlandschap. Het is aan te bevelen dit kleine areaal te behouden en de overgang naar de rivier beter in te richten, zoals op meer plaatsen in Nederland is gebeurd. Een voorbeeld hiervan is de hermeandering van De Ruiten Aa bij Sellingen.

HETEROPTERA – wantsen

J.G.M. Cuppen, B. Aukema, Th. Heijerman, P.-p. Chen, N. Nieser & R.P. Jansen

De nomenclatuur en volgorde van de soorten zijn gebaseerd op de vijf delen van de 'Catalogue of the Heteroptera of the Palaearctic Region' (Aukema & Rieger 1995, 1996, 1999, 2001, 2006). Voor nieuwe waarnemingen van wantsen uit de provincie Gelderland werden het overzicht in Aukema (1989) en de eerste twee delen van de 'Verspreidingsatlas van de Nederlandse wantsen' (Aukema et al. 2002; Aukema & Hermes 2006) geraadpleegd. Hieruit is gebleken dat slechts *Psallus montanus* Josifov niet in deze werken werd genoemd. Deze soort werd echter onlangs als nieuw voor Nederland gemeld door Aukema (2008) met daarbij diverse, ook oude waarnemingen uit de provincie Gelderland. Derhalve kunnen hier geen nieuwe soorten wantsen aan de lijst aan deze provincie worden toegevoegd. Het merendeel van de terrestrische wantsen werd gede-termineerd door Berend Aukema die helaas de zomerbijeenkomst niet kon bijwonen.

NEPIDAE

Nepa cinerea: groo2, vor1, warn4

Ranatra linearis: beek, groo2

CORIXIDAE

Micronecta scholtzi: baa1, boev3, vel1, vor1

Micronecta minutissima: groo2, vor1

Cymaticia coleoprata: beek

Corixia praeusta: groo2

Corixa punctata: beek, boev3, groo2

Hesperocorixa castanea: beek, groo2, warn4

Hesperocorixa linnaei: beek, groo2

Hesperocorixa sahlbergi: baa1, dorth, groo1

Sigara nigrolineata: boev3, groo1, vel1

Sigara limitata: groo2

Een minder gewone soort van vennen en hoogvenen (Aukema et al. 2002). Hier een vrouwtje in een kleine poel in een natuurontwikkelingsproject ten zuiden van het Kienveen.

Sigara semistriata: boev3, groo1, groo2

Sigara striata: boev3, groo1, vel2

Sigara distincta: groo2

Sigara cf falleni: boev3, warn4

Sigara fossarum: baa1, boev3

Sigara scotti: beek, groo2

Sigara lateralis: boev3

NAUCORIDAE

Ilyocoris cimicoides: baa1, beek, boev3, groo2, vel2, warn4

NOTONECTIDAE

Notonecta glauca: boev3, groo1, vel2

PLEIDAE

Plea minutissima: baa1, beek, boev3, groo2, vor1

MESOVELIIDAE

Mesovelvia furcata: warn4

Een minder gewone soort op de zandgronden in het oosten van het land. In een wantsenrijke poel op het landgoed Klein Starink werd een apteer vrouwtje waargenomen.

HEBRIDAE

Hebrus pusillus: boev3, groo2, warn4

Hebrus ruficeps: dorth, groo2, warn4

HYDROMETRIDAE

Hydrometra gracilenta: beek

Hydrometra stagnorum: baa1, boev1, boev3, dorth, vor4

VELIIDAE

Microvelia buenoi: dorth

Microvelia reticulata: beek, boev3, groo1, groo2, vel2, warn4

GERRIDAE

Aquarius paludum: vor4

Een exemplaar van deze tegenwoordig meer algemene oppervlaktewants werd verzameld op de slotgracht van het kasteel Vorden.

Gerris argentatus: baa1, groo1, kief3, vel2, vor4

Gerris lacustris: groo1, kief3, vel2, vor1

Gerris odontogaster: beek, groo2

Gerris thoracicus: boev3

Limnoporus rufoscuteellatus: beek

Op een kalkhoudend moeras op het landgoed Beekvliet werd een vierde stadium nimf van deze soort verzameld. De soort is tegenwoordig zeer zeldzaam in Nederland (Aukema et al. 2002), maar kende een kortstondige invasie in het oosten en noorden van Nederland in het begin van het eerste decennium van deze eeuw.

SALDIDAE

Chartoscirta cincta: groo1*Saldula arenicola*: boev3

Een minder gewone oeverwants die vooral langs de grote rivieren wordt waargenomen.

Twee exemplaren werden van de kale oevers van recent gegraven poeltjes in een natuurontwikkelingsproject langs de noordoever van de Berkel gespoeld.

Saldula pallipes: boev1, boev3*Saldula saltatoria*: boev1, boev3, groo1, groo2, veld5, warn4

TINGIDAE

Dictyla convergens: boev1*Tingis ampliata*: boev1, boev3, groo1*Tingis crispata*: kief1Een vrouwtje van deze zich sterk uitbreidende netwants, die leeft op bijvoet (*Artemisia vulgaris*), werd geslept op het landgoed Kieftskamp.

MICROPHYSIDAE

Loricula bipunctata: groo2

Een vrouwtje van deze vrij zeldzame soort die normaal leeft tussen mossen op bomen en struiken, werd gezeefd uit een hoopje gazonmaaisel met veel mos in een eiken-berkenbos.

MIRIDAE

Deraeocoris lutescens: groo2*Capsus ater*: boev1, boev3, warn4*Closterotomus fulvomaculatus*: groo2*Closterotomus norwegicus*: boev1, groo1, groo2, kief1*Dichroscytus rufipennis*: groo2*Liocoris tripustulatus*: beek, boev3, kief1, vel2, vor1, warn4*Lygocoris pabulinus*: boev3, kief1*Lygus pratensis*: kief1, vor1*Lygus rugulipennis*: boev1, groo2*Neolygus contaminatus*: boev3*Neolygus populi*: kief1*Neolygus populi* werd onder de naam *Lygocoris populi* als nieuw voor de fauna gemeld door Aukema (1989). Op Europese schaal is het een soort met een zeer beperkt areaal dat slechts Groot-Britannië, België, Luxemburg, Nederland en Noord-Frankrijk omvat (Aukema 2003).De soort kan geklopt worden van witte (*Populus alba*) en grauwe abeel (*Populus x canescens*, een bastaard van witte abeel en de ratelpopulier (*Populus tremula*)).*Rhabdomiris striatellus*: boev3, groo2*Leptopterna dolabrata*: groo1, groo2, kief1, kief4, warn4*Leptopterna ferrugata*: boev3*Stenodema calcarata*: groo3, kief4, warn4*Stenodema laevigata*: boev3, groo1, groo2, kief1, kief4*Trigonotylus caelestialium*: boev3, groo2, kief1*Orthocephalus coriaceus*: groo1*Cyllocoris histrionius*: boev3, warn4*Dryophilocoris flavoquadrimaculatus*: groo2*Orthotylus marginalis*: kief1*Amblytulus nasutus*: boev1*Chlamydatulus pulicarius*: groo2, kief1*Phylus melanocephalus*: kief1, kief4*Plesiodema pinetella*: groo1*Psallus betuleti*: groo2*Psallus montanus*: groo1*Psallus montanus* werd eerst beschreven als een subspecies van *P. betuleti* (Josifov 1973), pas zeer recent werd ze verheven tot soort door Rieger & Rabitsch (2006). Beide soorten worden voornamelijk op hun voedselplant berk (*Betula*) aangetroffen. In Nederland lijkt *P. montanus* wat algemener te zijn dan *P. betuleti* (Aukema 2008).*Psallus perrisi*: boev3, kief1, kief4, vor4*Psallus variabilis*: boev3, kief1*Psallus wagneri*: boev3, kief1*Psallus ambiguus*: groo2*Psallus quercus*: boev3*Psallus albicinctus*: boev3*Psallus varians*: kief1, vor1*Sthenarus rotermundi*: kief1

NABIDAE

Himacerus mirmicoides: boev3, kief1*Himacerus apterus*: groo1*Nabis ericetorum*: groo1*Nabis ferus*: boev3, groo2

ANTHOCORIDAE

Anthocoris nemorum: boev3*Orius majusculus*: boev1, boev3, groo2*Orius minutus*: boev3, groo1*Orius niger*: groo1

LYGAEIDAE

Nysius senecionis: groo2*Nysius thymi*: groo2*Kleidocerys resedae*: groo2*Cymus clavicularis*: veld5*Cymus melanocephalus*: boev1, groo2, veld5*Ischnodemus sabuleti*: kief1, warn4*Heterogaster urticae*: boev1, boev3, kief1*Gastrodes grossipes*: groo1*Scolopostethus decoratus*: groo1*Scolopostethus thomsoni*: boev1, kief1*Taphropeltus contractus*: boev3*Macrodema microptera*: groo1, groo2*Peritrechus geniculatus*: groo1*Rhyparochromus pini*: veld5*Stygnocoris fuliginus*: boev3

RHOPALIDAE

Corizus hyoscyami: groo1, kief1

Tot 1989 kwamen de meeste waarnemingen van deze soort uit Limburg (Aukema 1989).

Vanaf het midden van de jaren negentig van de vorige eeuw is de soort zeker in de zuidelijke helft van het land een stuk algemener geworden (databank Werkgroep Heteroptera EIS-Nederland, www.waarneming.nl).

Rhopalus parumpunctatus: kief1

COREIDAE

Coreus marginatus: groo3

CYDNIDAE

Legnotus limbosus: boev3

ACANTHOSOMATIDAE

Elasmostethus interstinctus: groo2

SCUTELLERIDAE

Eurygaster testudinaria: veld5

Tegenwoordig een vrij gewone soort in wat vochtigere graslanden en venen.

PENTATOMIDAE

Arma custos: groo2*Aelia acuminata*: veld5, warn4*Dolycoris baccarum*: boev3*Palomena prasina*: boev3, groo2, warn4*Pentatoma rufipes*: warn4*Eurydema oleraceum*: boev1, kief1, kief4

Tijdens deze zomerbijeenkomst werden in totaal 113 soorten wantsen waargenomen, wat vrijwel gelijk is aan het gemiddelde over de periode 1989-2007 (115 soorten). Bij twee eerdere zomerbijeenkomsten in de provincie Gelderland werden respectievelijk 114 soorten (Winterswijk, 1993; Aukema et al. 1994) en 71 soorten (Vierhouten, 1995; Aukema et al. 1996) waargenomen. Meest opvallend is het lage aantal soorten te Vierhouten: een samenspel van koud weer met veel regen en een voedselvergiftiging bij veel deelnemers na het gezamenlijke maal op zaterdag.

De lijst met oppervlakte- en waterwantsen is met 35 soorten wat langer dan normaal. Het merendeel van de soorten werd waargenomen in diverse, meest recent aangelegde of vergraven, poelen in diverse natuurontwikkelingsprojecten, zoals het Kienveen, Beekvliet en Klein Starink, daarnaast in poelen en een vrijwel stilstaande nevengeul langs de Berkel bij de Boevinkbrug. Minder algemene soorten, die niet hierboven van commentaar zijn voorzien, zijn: *Micronecta minutissima*, *Sigara fossarum*, *Microvelia buenoi* en *Hydrometra gracilentia*. De terrestrische wantsenfauna laat voornamelijk zeer algemene soorten zien met weinig bijzonderheden.

HOMOPTERA – bladluizen en cicaden

P.-p. Chen, N. Nieser, C.A. Schultz & I.J.K van der Ven; met bijdragen van W.N. Ellis, J.D. Prinsen & G. Vierbergen.

APHIDIDAE – bladluizen

Aphis fabae: baa1*Aphis sambuci*: boev2*Colopha compressa*: baa1*Terraneura ulmi*: baa1

CERCOPIDAE – schuimcicaden

Cercopis vulnerata: baa1

CICADELLIDAE – cicaden

Cicadella viridis: kief1